

G U E R S
SANT COULM,
PATRON EUS A BARRES
P L O U G O U L M.

Var ton ar *Cananeen*.

S AVIT o mouezyou, Plougouloumis,
Canit ur vers so composet
Var ar vuez à Patron oc'h Ilis :
Canit-i gat joa a respet.
O Tad eo, a c'hui e vugale;
Oc'h enor eo e enori :
O protector eo dirac Doue,
O tever eo e invoqi.

O Sant bras, ô Sant Coulm binniguet ;
A c'hanoc'h-u eo e coumsan ;
Humblamant, à gorf ag à speret,
Dirazoc'h en em brosternan.

O pet ar vadelez, m'o suppli,
 Evidon da veza indin,
 D'am ficour oc'h-unan da veuli
 O fantelez ag o toctrin.

D'em en nord da Escopti Leon,
 En doun-vor à c'hann meur à leo,
 E costez cuz-eol bro ar Saoson
 Eus un Enes; an Islantr eo.
 Ar feiz eno a oue prezeguet
 E pempet canvet an Ilis,
 Ag an darn vuya convertisset
 Gat an Escop bras Sant Patriç.

An Islantret a oue qer fervant,
 Qer fidel e servich Doue,
 Na c'halvet o bro comunamant
 Nemet Enes ar Sænt goude:
 Ag a c'hano prest e fortias
 Lies Abad, lies Escop
 Pere ive a santifias
 Lies Countre eus an Eurôp.

Er bloaz pemp cant unan-varnugnent
 Eus à vis Qerzu an eizvet,
 En Enes-se Coulm eus a guerent
 Ar re noplà a oue ganet:
 Anyou e dud m'ar o defirit,
 Chetu-i deoc'h o daou ama:
 E dad a yoa galvet Fedilmit,
 Ag e vam anvet Ethnea.

Sant Coulm en deus brema daou ano,
 Unan Coulm, un all Coulouman:
 E ano veritabl, Coulm eo;

Dabord n'en doa nemet eman.
 E bro Saos eo bet goude galvet
 Sant Coulouman e leac'h Sant Coulm;
 Mæs e ano mad fo conservet
 Er vro-mân e Parres Plougoulm.

Ar buguel Coulm eus à zourn Doue
 Envel un tenfor precius
 Gat e dud recevet a oue
 A scolyet mad a fourcius :
 E leac'h clasq e renta pinvidic
 Ag un Digentil bras uhel,
 Christenien oant, ag à vianic
 en renfont ur c'hristen fidel.

Quentel caer deoc'h, tadou a mamou,
 Da zic'horren o pugale;
 Neget avoualc'h deoc'h destum madou
 Da lèsel gato o coude.
 Desqit dezo non pas goual langaich;
 Goual exempl, na guizyou mezus,
 Mæs eus o c'henta bugaleaich
 Caret Doue, beza vertuzus.

Coulm en devoa bet digat Doue
 Ur speret lem, ur galoun vad,
 Ag à vianic a brofite
 Cals e scol e vam ag e dad :
 E zescadurez ag e squiant,
 E vertuz ag e fantelez,
 Dre ma crespq, a grespq patant
 A vel lagad ive bemdez.

Clevit, imittit, bugaligou,
 Diouc'h Sant Coulm patrom qemerit;

A scol o tadou ag o mamou
 Eveltan docil profitit ;
 Desquit ervad o religion ,
 An honestis à vianic ,
 Ur vicher diouc'h o condition ,
 Gat qemenfe ouc'h pinvidic.

Sortiet à scol ar vugale ,
 Desqet mad e oll creañcou ,
 Ar Sant yaouanc a yas eb dale
 D'en em gonsacri d'an Autrou :
 Var dro an oad eus a bemzec vloas
 E fortias à dy e dud ,
 Ag en ur Gouvent en em rentas
 Evit beva er folitud.

En Enes Islandr oa d'an ampoent
 Un Abad brudet dre ar vrô ;
 Scol ar fantelez oa e Gouvent :
 An Tad Finnenn oa e ano.
 Coulm oc'h heul an inspiration
 D'en em rei antier da Zoue ,
 En em lacâs e direction
 Ag e scol ar mæstr fantel-se.

Eno en em rent e berr amfer ,
 Ur squer parfet à beb vertus ,
 Modesti , humilite , douçder ,
 Oud an oll un ear gracios ;
 En andret Doue feiz ag esperanç ,
 Ag an denera carantez ;
 D'ar regl , d'e viftri obeiffanç :
 Exempl an oll oa e vuez.

Plijadur , deliçou e galoun

Oa medita an traou divin :
 Re verr oa an deiz de oræsoun
 Ag an nos oll bet er mintin.
 Varfao e veze an diveza
 Pa goumere momed repos,
 A varfao e veze da guenta
 Mintin c'houlou deiz an tronos.

Neqet eb ræsoun oa Coulm galvet ;
 Ar goulm fo squer ar burete,
 Symbolenn an innoçanç parfet,
 Figurenn ar simplicité :
 Sant Coulm a yoa pur ênvel un *Æl*,
 Envel ar goulm simpl, innoçant ;
 A d'en em viret pur a fantel,
 En devoa prudanç ar farpant.

Mortification ar speret
 Da vrida e bassionou ;
 A da jugi ar c'horf revoltet
 Ar yunou, an disciplinou ;
 Sanceç labourat, lenn pe bidi,
 An douar yen evit guele,
 James momet da feneanti,
 Chetu'n armou en dioualle.

An devotion fo veritabl,
 E leac'h renta'n den brusq, faichus,
 A rent e vanyelou agreabl,
 Ag e broposyou gracios :
 Sant Coulm qer criz outa e-unan,
 A yoa oud an oll beb mare
 Douç ag egarat ênvel un oan,
 Ag an oll drese er c'hare.

An decvet bloaz a yoa o reded
 Aba edo en e gouvent :
 Edo en oad da veza bèlec
 En e bempet bloaz varnuguent :
 Receo a reas ar vèleguiaich
 Gat fantelez a ferveur vras ;
 A Couvent Diare, pe Dairmaich,
 Qer buan goudefe a fountas.

En em rejouiffet, Islantret,
 Chetu deoc'h ur c'healou à joa,
 Un eol brillant eo a fo savet
 O vont varnoc'h oll da bara.
 Coulm Abad en e gouvent nèvez,
 A feuil à c'hano tro-var-dro
 Ur sclerigenn à filvidiguez
 Da savetei oll dud o prô.

Dre e avifou ag e fourci,
 Couvent Diare a anjandr
 Lies Couvent, lies Abati
 E meur à gorn eus an Islandr ;
 Ag envel un tad mad a tener,
 Coulm a deu da bourvai dezo
 An oll ficourou fo neccesser
 Evit gouarn mad anezo.

Den apostolic, Abad fantel,
 En em breparit d'ar goumbat ;
 An ifern ag ar bed criminel
 A rai ar bresel deoc'h timât :
 A viscoaz ar bersecution
 So partaich an dud vertuzus.
 Neccesser eo an dentation

Da eprouvi ar guir vertuz.

Er c'hours-se e bro an Istantret,
 en ur c'hountre eus an Enes,
 E zoa ur Roue, Dermith oa anvet,
 Dizurz a yoa en e bales.
 Eb damant ebet d'e galite
 Ag eb respet humen ebet,
 An Abad Coulm gat feverite
 A vlammas e vuez direglet.

Allas! an dud vras a pinvidic
 A so eas o difoblija;
 Brassounius int a brimanic,
 A prest e teuont d'en em faicha.
 Ar Prinç Dermith gat Coulm reprenet
 Rustamant eb e venagi,
 A zeu ênel un den scan bennet
 Gat un arme d'en em vengi.

Leun à furor e penn e arme,
 Envel ur c'hi clân en arraich,
 E faill d'ar garter an den Doue
 Ag e toug partout ar c'harnaich.
 Ar venjanç so ur mounstr divoder,
 E oll joa eo an droug brassa:
 A Dermith outret en e goler
 A guerz ar maro dre ma za.

Esqueb ar vro en o melcouni,
 Ag an Abadet tro-var-dro,
 A vlam oll Coulm eus e rustoni,
 Er galv penn caos ruin ar vro;
 Ag en em assamblet e Concil,
 Er c'hondaonont oll à ur vouez

Davont dre binigen en exil
 Prountamant e meas an Enes.

C'hoas e zoa Enesennouigou
 A instruction izoumec,
 Tost d'an Islandr hed ar c'hostezyou,
 D'Hy en exilont da brezeg.
 It, emezo, it, faveteit
 Eno qellies a bayen
 A ma zouc'h bet ama da Zermith
 Qiryoc da laza a gristen.

D'an ampoent Finnen e vestr qenta
 A yoa great Escop à Glunard;
 Mont a ra d'e gaout da Qimyada,
 A d'e gonfulti en ecart.
 Dre guzulyou an Escop prudent,
 A dre avis e vignonnet,
 Coulm humbl, docil, ag obeissant,
 A barti eb dale camed.

Chetu merc ar guir devotion,
 Caractèr ar guir fantelez,
 Docilite a foummission
 D'an tad, d'ar vam, mestr pe vestres.
 O! c'hui oll pere so sujedet,
 Servicheryen, pe bugale,
 Desqit oud o superioret
 Senti docil e guel Doue.

En nord d'an Islandr oa un Enes
 A yoa galvet an Enes-Hy:
 Eno oa cals à dud divadez
 A yoa izoum d'o instrui.
 Ar Sant eyeus e vro chasset,

A barti dre bunion,
 Evit ober d'an infidelet
 En Enes-fe ur mission.

Sin ar groaz laqueat en e guerc'hen,
 Ar Bibl sacr dindan e gafel,
 Dibourvae à beb ficour humen,
 Envel guechall an Ebestel;
 Eb qen fizyanç nemet e Doue,
 Qen arm nemet ar Grucify,
 E za da savetei o ene
 Da habitantet Enes-Hy.

En Enes-Hy de qenta disqenn
 Ar Missioner exilet
 A brezeg dabord ar binigenn,
 A Jesus-Christ crucifiet.
 Ar barbare, an dud divadez
 A zeu d'en em gonvertissa:
 A ficour a reont en o Enes
 Ur Gouvent deza batissa.

Ar Gouvent nèves e berr amser
 A zeu da veza renommet;
 A beb leac'h e teu tud forç niver
 Da veza enni recevet:
 An Enes memes eus a c'hano
 Palamour d'ar Gouvent caer-se,
 E doue pelloc'h evit ano
 En enor Coulm, *Hy-Coulm* goude.

Dija oa cals amser tremenet
 O rei ar reglennou regis
 D'ar Gommunaute nevez savet,
 Ag o pleustri an Enesis:

Ar bras à Hy rentet christenien ;
 Ag an Enes oll e repos ,
 Coulm a choafas eus e zisqipien
 Daouzec da vont gata da Scoz.

Ar Scoz a fo ur Rouantelez
 Situet en nord da Vreiz-veur ;
 Lies traonyen , a lies menez
 A fo eno a lavareur :
 An habitantet a yoa galvet
Pictet , pe tud vriz autramant ,
 Abalamour ma vezent peintet
 Dre veur à feurt liou differant.

Daouzec disqip a reas or Salver
 Pa goumanças mont da brezeg ;
 Evit imita ar memes niver ,
 Coulm a choafas ive daouzec :
 Gato e zeas da gonvertissa
 En o c'hoajou ar Bictet vriz ;
 A lacat a eure batissa
 En o zouez meur à Ilis.

Ouc'hpenn tregont vloas a dremenas
 O rei dezo instruction ;
 Ag an Autrou Doue a vinnigas
 Poan a fatic e Vission :
 Coulm a lacâs an habitantet
 Var an hent eus ar Barados ,
 Ag a veritas beza galvet
 An Aboftol eus an oll Scoz.

Neqet eb ræfoun , Scotranet ,
 Eo er galvit oc'h Aboftol :
 Ê eo en deus d'ar feiz o canet

Dre e bedennou ag e scol.
 A m'ar o doa bet an Ebestel
 talanchou bras à zourn Doue
 Davont da brezeg an Aviel,
 Or Sant Coulm en doa bet ive.

Ur Religius anvet Notker,
 Den Santel a guizyec meurbed,
 A rapport oa Coulm en e amfer,
 Dre naouspet miracl renommet.
 Goude'n Ebestel a Sant Martin,
 An Tad Notker eo en lavar,
 E vertuz, miraclou, a doctrin,
 Sant Coulm n'en doa qet bet e bar.

Eus à berz Doue en doa an talant
 Envel guechall ar Brofetet,
 Da bredisa envel traou prefant
 Traou abell amfer da zonet:
 D'anaout ar mysteryou secreta
 En devoa graç a donæfoun;
 Ag ar fantimanchou cuzetta
 Da lenn e gouelet ar galoun.

Ouc'hpenn miraclou a pedennou
 Da c'houlen ficour ouc'h Doue,
 E fantelez, e binigennou,
 An exempl mad a zesqueze,
 A roe nerz d'e breddication
 Da douich ar galoun caletta,
 Ag a rea un feurt impressioun
 N'ellet qet outi resista.

Ar Prinç Lucius ur Roue breton,
 Ar c'henta Roue christen so bet,

En devoa dija e bro'r Saoson ;
 Breiz-veur en amfer-se galvet,
 A bell a yoa laqueat diguemmen
 E veus a Rom en e Stadou
 Esqeb da brezeg ar feiz christen
 D'ar vrettonnet coz on tadou.

Pebez gloar evidomp bretonet !
 Qenta Prinç a orgnas e drôn
 Gat Croaz Jesus-Christ crucifiet,
 Que on Roue ni pobl breton :
 On tad eo bet, a dre hiritach
 On eus bet dreiza an enor
 Da gaout ar guir feiz evit partaich ;
 Conservomp mad un feurt tensor.

Evit m'a c'hententot quememan,
 Guezit penaos eus on tud coz
 A berê oump ganet er vro man,
 Cals a fo deuet eus à vro Saos :
 Ar Saoson deuet eus an Alamaign
 Var dro creis ar pempet canvet,
 A reas dezo tremen dre gontraign
 A Vreiz-veur ama da dec'het.
 Var dro fin an ei' canvet christen,
 Hervez dre scrid ma er c'haveur,
 Eo oa bet deuet Miffioneuryen
 Dre urz Lucius e Breiz-veur :
 Mæs ar Saoson d'Hy nèvez deuet,
 A vanqe à instruction,
 D'ar poent m'edo d'ar Scotranet
 Sant Coulm oc'h ober Miffion.

Dont a eure prest d'en em scuilla

Brud an Aboftol bras à Scoz
 Tro-var-dro er Provinçou pella
 Dre an oll Rouantelez faos :
 Quemense d'a Coulm a fourniffas
 An occasion da gaç d'Hy
 Difqipyen pere a zeputas
 Evit monet d'o instrui.

Un darn a oue Esqep vigilant
 Da c'houarn an Escoptiou;
 Darn all Abadet fantel, prudent
 Da regli mad ar C'houvenchou;
 A cals re all Miffioneuryen
 Da rei d'ar bobl instruction :
 Gloar o meftr oue an oll difqipyen,
 A gloar an oll religion.

Gat e oll fourci var e fperet,
 Oll treveill e gorf deiz a nos,
 Er Miffionou antreprenet
 Qen e bro Saos, qen e bro Scoz,
 Tad mad, fuperiol fourcius,
 Coulm ne anconec'hea hini
 Eus e Gouvenchou religius
 En Islandr, nac en Enes-Hy.

Ur veaich en amfer e tirede
 D'o guelet a d'o bifita,
 D'o c'hourachi e fervich Doue,
 Da zerc'hel urz vad e peb tra;
 A p'elle caout momed da baoues
 E repos ag e plijadur,
 Oa mont da copia à nèvez
 Al levriou facr eus ar fcritur.

Meur a gopi gat e zourn scrivet
 En e Gouvenchou a lefas :
 Levr ar Salmou a fo rapportet
 An diveza a goumanças :
 Ar Salm tri a tregont a scrive
 Pa fantas oa tost e varo :
 Paouesomp , a lavaras neuse ,
 Va successor a finisso.

E bluenn e veus e zourn taolet ;
 E fao davont d'ar gousperou ;
 Ag er fin d'e logic distroet ,
 Goude fin an all ofiçou ,
 Var an douar yen e c'hourvezas ,
 N'en deva jamæs qen guele ,
 Ag e zisqipyen oll a c'halvas ,
 E Couvent Hy edo neuse.

E zisqipyen oll en endro deza
 Envel bugale gat o zad ,
 Coulm a ra e qimyad diveza ,
 Ag ii o diveza qimyad.
 Bezet , e meza , va bugale ,
 Gueneoc'h oll , eternalamant ,
 Carantez , union , peoc'h Doue ;
 Chetu ase va zestamant.

D'an anternos ar c'hloc'h o feni
 Da vont da gommanç an offiç ,
 Sant Coulm ag ên en e angouni ,
 A fo ar c'henta en Ilis :
 Abarz an offiç , en oræson ,
 De vreudeur dirac an auter ,
 En er rei e venediction ,

E rent e ene d'e Grouer.

An navet devez à vis Even
De vloas c'huezec a tri-uguent,
D'ar bed all e c'heur e dremen
Dre varo precius ar Sænt :
E gorf a oue dabord enterret
En Ilis eus an Abaty
Er Gouvent en deva bet fountet
En Enefen eveus à Hy.

Gat an amfer oue transportet
A c'hano e relegou sac, r
A da Kear doun en Islandr cacet
Araoc an nordidi fallâcr :
An Islandr a ene tri Fatron,
Santes Berc'het, Coulm, a Patriç :
O zri ouent dr'er mêmes ræson
Eno cuzet en un Ilis.

Var dro fin an daouzecvet canvet
Ar Saofon o veza mistri
Eus an Islandr o doa conqueret,
A gavas ar c'horfou o zri.
Ar Saofon neuse c'hoas christenyen ;
A eure an dranflation
Deiz gouel Sant Coulm an navet Even,
Gat ar vrassa devotion.

An tri Relegou a c'horrojont
E doun en Ilis an Dreindet,
Ag eno goude e reposjont
Betec ar c'huecvet canvet,
Ma teuas ur viç-Roue den detestabl ;
Da zistruja an Ilis-se,
Gat cals à Relegaou venerabl

Perè enni a repose.

Choas Ilis *Sans* a gred coufcoude
 Caout an enor da bossedi
 Lot à Relegou an den Doue
 Sant Coulm binniguët Abad Hy,
 Ilis Plougoulm fo fiouas privet
 A avantaich an feurt tensor;
 Mæs de gaout à beb anciandet
 Da batron e deus an enor.

Credabl eo darn eus e zifqipyen
 Deuet an tu ma eveus o brô,
 Eus e guerent, pe anaoudeyen,
 O devez goude e varo
 Digacet d'on tud coz er vro-mân
 Ar brud eveus e viraclou:
 A desqet enori anezan
 Ag inyoqi e suffrajou.

Autrou Sant Coulm on eus an enor
 Da gaout d'or Parres da batron,
 Dirac Doue bezit or protector,
 Ni reclam o protection:
 On tad ouc'h, a ni o pugale;
 Obtenit deomp, ni o suppli,
 Ma zaimp oll da varados Doue
 Gueneoc'h da vigen d'e veuli.

Ens o costez, c'hui Plougouloumis,
 Evit meritout suffrajou
 Ar Sant bras fo patron oc'h Ilis,
 Imittit oll e vertuzyou:
 Bemdez en em er bedit outa
 Gat ferveur a devotion,
 A deut alies da visita
 E dempl gat veneration.

FIN.